

בלבבי בד מצוה

בלבבי
משכן
אבנה

השיעורים של הרב
זמינים ב"קול הלשון"
073.295.1245 ישראל
USA 718.521.5231

הסדר של גדילת האדם הוא האדם נולד וביום השמיני הוא נימול שמסירים את הערלה מבשרו.

לאחר מכן "תינוק היודע לדבר אביו מלמדו 'תורה ציוה לנו משה' וקריאת שמע" כמו שאומרת הגמ' בסוכה וזהו מסוף שנת ג' והתחלת שנת ד'. כלומר כמו שיש לאדם ערלה בגוף כך יש לו ערלה בשפתים שזה מה שנאמר במשה רבינו "ואנכי ערל שפתים" ועל ידי הדברי תורה שמלמדים את התינוק כאשר מסתים שנת השלוש שלו מסירים את אותה ערלה, כמו שבעץ יש ערלה של שלוש שנים שזהו ה"שלוש שנים ערלים לכם לא יאכל" כך לכל אחד שנולד ישנה בעצם ערלה של שלוש שנים, וכשמלמדים אותו דברי תורה בתוך אותם שלוש שנים ותחילת השנה הרביעית זהו הסרת הערלה, וזה לא רק לימוד של תורה כשלעצמו, והרי מאיפה משה רבינו התרפא מה"אנכי ערל שפתים"? ממעמד הר סיני, והרי שהתורה ריפתה אותו מהערלות, כך על דרך זה כל תינוק לאחר שלוש שנים מסירים ממנו את הערלות ע"י זה שמלמדים אותו "תורה ציוה לנו משה".

לאחר מכן יש בן שש ובן שבע וכו' כמו שמונה המשנה. אבל החיוב הנוסף שיש הוא הגיל של בר-מצוה, בר-מצוה זה כשהוא משלים את שנת ה-13, ואחד מהטעמים שנתבארו מדוע הבר-מצוה הוא דווקא ב-13 כי 13 כמו שידוע זה בגימטריא אחד, ולפי"ז מה שבר-מצוה נהיה בגיל 13 כלומר הוא נכנס לעולם של אחדות.

וכדברי רבותינו כידוע מאד כל מצוה נקראת מצוה מלשון צוותא חיבור.

הקטן הוא נקרא לאו בר-דעת והגדול נקרא בר-דעת, כלומר שהדעת היא המחברת והופכת אותו לבר-מצוה מלשון צוותא והרי הדעת היא זו המחברת בכל דבר ולכן כשהוא נהיה בר-דעת יש לו כח של חיבור.

וא"כ, מהו בר-מצוה? שמכאן ואילך הוא נהיה אדם שיש לו כח לחבר, יש לו כח לצרף, יש לו את הדינים שמכאן ואילך הוא מצטרף לעשרה לדבר שבקדושה¹.

הכח של בר-מצוה בעצם זהו כח של יציאה מעולם של נפרדות שזהו עולם של קטנות לעולם של גדלות שהוא עולם של אחדות.

יש את זה בזמן, ויש את זה בנפש, הרי מצד הזמן גם חרש ושוטה על אף שעוברים עליו י"ג שנה והוא נהיה בן

¹ וגם לענין זימון על אף שקטן יש לו אפשרות של צירוף זימון אבל עיקר הצירוף הוא כשהוא גדול.

13 אבל הוא לא נהיה מחויב במצוות², וא"כ הגדרת הדבר שאמנם מצד הגיל שהוא נעשה בן 13 הוא מגיע למקום של אחדות.

אבל מכאן ואילך מגיע המקום בנפש שצריך להיכנס לאותו מקום של אחדות.

מהו א"כ בר-מצוה? הוא נהיה בן צוותא, הוא נהיה בר-חיבור, נהיה בו האפשרות להתקשר ולהתחבר.

מכאן ואילך הוא מניח תפילין שהם בבחינת 'נפתולי' אלקים נפתלתי, 'צמיד פתיל' שזהו כח של התחברות.

כאשר האדם קטן הוא פטור מתורה ומצוות וכאשר הוא גדול הוא חייב בתורה ומצוות, אבל מדין חינוך הוא חייב מדרבנן גם קודם לכן.

ולכאורה ממה נפשך אם יש לו גדר שהוא יכול לקיים מצוות א"כ למה מדאורייתא הוא פטור ואם אין לו גדר שהוא יכול לקיים מצוות א"כ למה מדרבנן הוא חייב?

וודאי שבכל התורה מצינו מצוות שאינם מדאורייתא אלא באו רבנן ותיקנו אותם, אבל כאן הרי יש סיבה למה התורה פטרה, התורה פטרה כי חסר לקטן בדעת שלו, וא"כ למה באו רבנן וחייבו אדם כאשר עדיין אין לו דעת שזה הסיבה שהתורה פטרה אותו. אמנם החיוב הוא חיוב מדין חינוך אבל עדיין, הרי אביו מצווה לחנכו לעשות את אותה מצוה.

יש כאן נקודת עומק מה שהתורה מחייבת את האדם לעשות מצוות זה לא לעשות בלבד אלא זה להתחבר ולהתקשר על ידי מה שהוא עושה, אם חיובי המצוות היו בגדר מעשה גרידא מעשה גרידא יש גם לקטן, והרי לגבי דינים מסויימים גם למעשה של קטן יש דין של מעשה וא"כ המעשה כמעשה שייך גם לקטן, ולמשל, יש דין שלדברים מסויימים אם יש 'גדול עומד על גביו' יש לזה גדר של מעשה כי חסר רק בדעת ומצד כך ברגע שגדול עומד על גביו והקטן עושה על דעת הגדול לא חסר בדעת, אבל אם היה חסר בעצם ה'חפצא' של המעשה א"כ לא היה עוזר שגדול עומד על גביו כי אין ע"ז שם מעשה.

וכמו"כ לגבי עוד דינים, בעריות קטן בן תשע מעשיו נחשבים מעשה, וא"כ יש למעשה של קטן 'שם מעשה' חסר בדעת שלו אבל לא חסר במעשה.

כשהתורה מחייבת לעשות מצוות היא מחייבת רק את המעשה או שהיא מחייבת גם את הפנימיות של הדעת שתתקשר ותתחבר? אם החיוב היה רק מעשה מצוות

² אם הוא שוטה, ואם הוא חרש זה מחלוקת.

קונה שהוא גם יכול למכור אותו או להפקיר אותו, אבל דבר שהופך להיות עצם מעצמיו הרי שזה מוכרח שהוא יהיה אצלו תמיד.

הקנין הוא לא דבר שהוא חלק מעצם האדם עצמו, אבל ה'אחד' שהאחד מגיע אליו בגיל הבר-מצוה זה הוא **עצמו**, הוא הופך להיות אדם בתפיסה של אחד, ומכאן ואילך כל המעשים שהוא עושה צריכים לנבוע מאותו מקום פנימי שהוא אחד.

ומזה אין דרך אחורה... זה לא דבר שנקנה ויכול להאבד אלא זה דבר שקיים בעצם החפצא של האדם.

אבל משל לאדם שיש לו חפץ בתוך הבית והוא שם על גביו עוד דברים ועוד דברים שמחמתם לא רואים את החפץ אבל החפץ קיים כן.

ובנמשל, בנפש האדם הכח הזה של האחדות קיים אצל כל אדם שהגיע לאותו גיל.

מי משתמש בו, מי מוציא אותו מהכח לפועל זה כבר נקודת הבחירה של האדם, אבל הכח ככח קיים.

סיכומם של דברים במילים מאד מאד פשוטות: כאשר האדם עושה מעשה יש את המעשה שהוא עושה יש את המחשבה שטמונה בכך, יש את ההרגשה שטמונה בכך.

ויש את עומק ההתקשרות מהיכן זה נעשה, מהו א"כ הכח שנקרא בר-מצוה? לכאורה, כפשוטו זה מה שהוא התחייב בתרי"ג מצוות ועוד שבע מצוות דרבנן שהם יחד תר"כ, את רובם של המצוות אנחנו לא יכולים לקיים מסיבותינו אנו שאנחנו נמצאים בהם עכשיו, ולכן יש לנו הרבה פחות, ולפי זה מה כוונת המושג בר-מצוה? מה שהוא מתחייב בכך וכך מצוות, חלק מצוות קבועות וחלק מצוות זמניות וחלק מצוות מזדמנות אבל יש סכום של מצוות שהוא חייב, ואם כן זה לא שהוא בעצם 'חפצא של בר-מצוה' אלא שהוא חייב בכך וכך מצוות.

אבל בעומק ההגדרה היא שהוא הופך להיות אדם **שהמהות שלו היא צוותא**, זה לא שכאשר הוא מקיים אחד מהתרי"ג מצוות דאורייתא או השבע דרבנן הוא 'מצווה ועושה' אלא **המעשים שלו הם מעשים של התקשרות**.

כשהוא עושה מעשה יש לו כח לעשות אותו עם אותה נקודת התקשרות וממילא כל מעשיו מכאן ואילך הם מעשים שצריכים להיות בבחינת "צוותא".

זה לא שהוא נתחייב בכך וכך מצוות אלא הוא הופך להיות 'חפצא' בעצמו.

בלבד הרי שגם יכלנו לחייב את הקטן במצוות, אבל אם החיוב של המצוות זה חיוב של התקשרות, חיוב של חיבור לכן קטן שהוא לאו בר-דעת, הוא לאו בר-חיבור וא"כ הוא לא יכול להיות מצורף בעודו קטן למצוות.

מה נקודת השינוי בין לפני גיל 13 לאחרי גיל 13 ביחס לקיום המצוות, הרי גם קטן כשהוא מקיים את המצוות כ'אינו מצווה ועושה' יש לזה דין של קיום, וא"כ מה השתנה בין הקיום של המצוה לפני כן לקיום של המצוה אחרי גיל 13? מה השתנה בין הקריאת שמע של אתמול לקריאת שמע של היום... [הדעת]

כל **חיוב** זה מלשון "חבתי בשמירתו" זה מלשון **חיבה** ומלשון **חיבור**, יש חיוב מצד התפיסה החיצונית שזה פטור וחייב, ראובן לזה משמעון כסף ראובן חייב עכשיו להחזיר לשמעון כסף, הוא מחזיר את זה מתוך חיבה?! אבל על זה אומרת הגמ' "פריעת בע"ח מצוה" מה הכוונה 'פריעת בע"ח מצוה'? שאותו חיוב שאתה חייב לפרוע את החוב, הוא צריך להיות מתוך חיבה, מתוך חיבור.

במעשה החיצוני שבמצות קריאת שמע יכול להיות שהאדם אמר את אותם מילים אתמול ואת אותם מילים היום, השאלה אם יש כאן עומק יותר פנימי מאתמול להיום.

זה החיוב וזה החיבה וזה הדעת שיכולה לבוא ולהתווסף! והגדלות הזו היא גדלות בבחינת 'קביעא וקיימא', הרי סדר הדבר אצל האדם הוא שלפעמים האדם מתרומם ולפעמים הוא יורד, ולמשל כשמגיע עשרת ימי תשובה הוא עולה מעלה ולאחר מכן כשעוברים הימים, הוא יורד בחזרה למטה, זה נקרא **גדלות לזמן** שהגדלות הזו יכולה לאחר מכן להסתלק.

וכמו כן בליל פסח ישנה גדלות ולאחר מכן היא מסתלקת ואנחנו מתחילים את ספירת העומר עד שמנסים לחזור אליה.

אבל הגדלות הזו שהאדם נהיה עכשיו בר-מצוה כשהוא נכנס לשנת ה-ארבע עשרה, האם זה דבר שיכול להיות לו נקודת שינוי?! האם הוא יכול לחזור פתאום להיות קטן?! לא, אולי חס ושלום האדם יכול להיות שוטה ולהיות פטור מהמצוות, אבל קטן הוא כבר לא יכול להיות.

וא"כ הגדלות הזו היא נשאר גדלות.

א"כ, מדובר כאן בסוג של תפיסה שהאדם כבר לא יכול להשתנות, זה לא כקנין שהוא יכול להיות קנין לזמן, אם זה היה קנין זה היה יכול להיות גם לזמן, כדבר שהאדם

הן אלו דברי חז"ל שכאשר האדם נולד יש לו יצר הרע וכאשר הוא מגיע לגיל בר-מצוה נכנס בו היצר הטוב, מה כוונת הדבר שעד עכשיו היה לו יצר הרע ועכשיו יש לו גם יצר הטוב, [הרב פונה לחתן הבר-מצוה] עד עכשיו לא הרגשת שום בחירה?! הרגשת! ולכאורה אם זה לא מהיצר הטוב, א"כ מהיכן זה הגיע?

מהו היצר הטוב? טוב זה חיבור "כי לקח טוב נתתי לכם" הבחירה אם לעשות טוב או לעשות רע גם היתה קודם לכן, אבל הכח להתחבר באמת שזה נקרא טוב זה מתחדש בגיל 13 זה לא שקודם לכן אין בחירה כל אדם גם קודם גיל 13 מרגיש בחירה, כל אחד לפי ערכו. אבל הכח להתחבר הוא מתחדש בגיל 13.

ה' יברך אותך שזה לא יהיה דרשא... אלא שזה יהיה חיים למעשה, הבחירה נתונה בידך וביד כל אדם ואם הוא מוציא את זה מהכח לפועל אז המעשים שלו הם מעשים של חיבור ואז המעשים שלו הם מעשים של התקשרות, התקשרות למה שהוא עושה התקשרות למצוה ואז הוא נהיה אדם שמחובר לבורא דרך הקשר שלו למצוות, לתורה ולבורא עולם.

נקוה שהדברים יהיה בהם חיות ושיהיה לך חיות כל ימיך מתוך התקשורת. [אמן]

[מק"ל הלשון - דרשות 058 בר מצוה תש"ע]

למה ה'בר-מצוה' נקרא בר מצוה? בר זה גם מלשון בן וגם מלשון חוץ וכפשוטו מלשון בן, ולכאורה למה הוא נקרא בן-מצוה, ולמשל מצינו שאדם שיש לו קרבן הוא נקרא בעלים בעלי הקרבן כלומר שהוא מעל הקרבן, ולפי"ז גם בבר-מצוה היה צריך לקרוא לו בעל-מצוה למה קוראים לו בר-מצוה, ושוב, כמו שכשיש לאדם קניינים הוא נקרא בעלים על הדבר כך גם הוא צריך להקראות בעלים על המצוה.

רק ביאור הדבר אדם לא נקרא בעל מצוה האדם יונק מה'צוותא' השורשית שיש בבריאה ובצוותא השורשית שיש בבריאה האדם לא יכול להיות בעלים עליה, הצוותא השורשית שיש בבריאה מהי? זה הקשר של האדם לבורא ובשביל להיות בעלים על ה'צוותא' הזאת הוא צריך להיות כביכול מעל בורא העולם וזה וודאי לא יכול להיות.

יש 'צוותא' שורשית שהיא הקשר של האדם עם הבורא עולם, ומכאן ואילך יש את כל הקשרים הן מה שהאדם זוכה ל'צוותא' האמיתית והן רחמנא ליצלן ל'קשר רשעים אינו מן המניין' שזהו היפך מן המצוות.

אבל יש כאן כח באדם להתקשר לכל דבר, ומהיכן יש לו כח? כי הוא בן של ה'צוותא' העליונה, הוא יונק מאותו 'צוותא' עליונה שע"ז נאמר "כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות הזה".

זה לא פרטים של תרי"ג מצוות אלא זה "כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות הזה".

כשהוא נהיה בר-מצוה כמו שהבן הוא רגליו של האב "ברא כרעא דאבוה" כך האדם נהיה חלק מחלקי ה'צוותא' העליונה שמכחה הוא יכול עכשיו להתחבר לכל דבר.

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל, וכן מקבץ שאלות ותשובות לפי סדר הפרשיות,

יש לשלוח בקשה לכתובת: info@bilvavi.net

[לקבלת העלון השבועי והשו"ת דרך הפקס, יש לשלוח בקשה למספר הפקס 03-548-0529]

לבירורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה" ניתן לפנות למערכת באופנים הבאים:

טלפון 052-763-8588 ■ פקס 03-548-05294 ■ ת.ד. 16452 ירושלים מיקוד 9116302 ■ info@bilvavi.net